

Sygn. akt: I C 1710/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Karpińska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Kamila Salamońska

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2017 r. w Toruniu

sprawy z powództwa (...) S.A. w B.

przeciwko E. J.

o zapłatę

I. uchyla nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 16 listopada 2016r., sygn. akt (...) i zasądza od pozwanej E. J. na rzecz powoda (...) S.A. w B. kwotę 7.446,00 zł (siedem tysięcy czterysta czterdzieści sześć złotych) z odsetkami maksymalnymi od dnia 15 września 2016r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. ustala, iż koszty procesu znoszą się wzajemnie między stronami.

I C 1710/16

UZASADNIENIE

(...) S.A. w B. wniosło o zasądzenie od E. J. kwoty 20.486,11 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 15 września 2016 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. Jako podstawę swojego żądania wskazał weksel wystawiony przez pozwaną i opatrzony datą 10 marca 2016 roku, z którego wynikał obowiązek zapłaty przez nią w dniu 14 września 2016 roku kwoty 20.486,11 zł. Pomimo wezwania do zapłaty pozwana nie uiściła ww. należności.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym Sąd uwzględnił powództwo zgodnie z żądaniem powoda.

Od powyższego nakazu zapłaty zarzuty wniosła pozwana wnosząc o uchylenie nakazu i oddalenie powództwa w całości. Podniesiono zarzut nieprawidłowego wypełnienia weksla, częściowe wygaśnięcie zobowiązania poprzez zaspokojenie powoda. Ponadto zarzucono niewykazanie istnienia roszczenia i zastosowanie przez powoda niedozwolonych klauzul umownych oraz naruszenie art. 5 i 48 prawa wekslowego.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 10 marca 2016 roku pozwana E. J. zawarła z (...) S.A. w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) - (...) na łączną kwotę 17.856 zł. Kwota wypłaconej pozwanej pożyczki wynosiła 6.000 zł. Chcąc zawrzeć przedmiotową umowę, pozwana zobowiązana była jednak uiścić koszty ubezpieczenia w kwocie 9.516 zł oraz opłatę przygotowawczą w

kwocie 1092 zł i wynagrodzenie umowne w wysokości 1248 zł. Na zabezpieczenie zwrotu pożyczki pozwana wystawiła powodowi weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Dowód: umowa pożyczki z dnia 10.03.2016r. Nr (...) - (...) k. 61 – 66;

deklaracja wekslowa k. 42.

Na wypadek wypowiedzenia przedmiotowej umowy pozwana zobowiązała się do zapłaty na rzecz powoda maksymalnej wysokości odsetek umownych, na poziomie odsetek maksymalnych określonych w art. 359 § 2¹ Kodeksu cywilnego.

Dowód: umowa pożyczki z dnia 10.03.2016r. Nr (...) - (...) k. 61 – 66.

Do dnia wniesienia pozwu pozwana uiszczała powodowi na poczet zawartej umowy pożyczki kwotę 894 zł.

Dowód: potwierdzenia przelewu z dnia 18.04.2016r., 23.05.2016r. I 27.07.2016r. k. 27 – 29.

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w toku postępowania w postaci umowy pożyczki gotówkowej wraz załącznikami, weksla in blanco, deklaracji wekslowej, wezwania do zapłaty oraz wypowiedzenia umowy pożyczki. W ocenie Sądu wiarygodność i autentyczność zgromadzonych dokumentów nie nasuwała wątpliwości, stąd mogły się stać podstawą poczynionych ustaleń faktycznych. Co do zasady okoliczności faktyczne niniejszej sprawy były między stronami bezsporne. W szczególności pozwana nie kwestionowała faktu zawarcia z powodem umowy pożyczki oraz zaprzestania spłacania jej rat. Natomiast powód nie zaprzeczył twierdzeniom pozwanej co do spłacenia części należności w kwocie 894 zł.

Powód dochodził należności z załączonego do pozwu weksla in blanco, wystawionego przez pozwaną w celu zabezpieczenia roszczenia powoda z umowy pożyczki. Weksel ten został wypełniony przez powoda i był podstawą wydania nakazu zapłaty.

Na skutek złożenia zarzutów od nakazu zapłaty przez pozwaną spór pomiędzy stronami przeniósł się ze stosunku wekslowego na stosunek podstawowy tj. umowę pożyczki. Utrwalony jest bowiem pogląd w orzecznictwie, że po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksla gwarancyjnego spór z płaszczyzny prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Strony mogą wówczas powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego roszczenia cywilnoprawnego. (wyrok SN z 14 marca 1997 r. I CKN 48/97)

Zgodnie z art. 720 § 1 kc przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Zważywszy na dokumenty przedłożone w toku postępowania, Sąd doszedł do przekonania, że powód skutecznie wypowiedział pozwanej umowę pożyczki z dnia 10 marca 2016 roku. Zgodnie bowiem z brzmieniem § 11 przedmiotowej umowy, pożyczkodawca mógł wypowiedzieć pożyczkobiorcy umowę z zachowaniem 30 dniowego terminu, jeżeli pożyczkobiorca nie zapłaci w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności. Pozwana zaprzestała płatności rat pożyczki, stąd powód miał prawo wypowiedzieć jej umowę.

Nie można jednakże podzielić twierdzeń powoda, jakoby w związku z wypowiedzeniem tej umowy po stronie pozwanej powstał obowiązek uiszczenia kwoty 20.586,11 zł. Sąd uwzględnił bowiem w tym zakresie zarzut pozwanej zastosowania względem niej niedozwolonych klauzul umownych. Niewątpliwie umowa pożyczki z dnia 10 marca 2016 roku została zawarta przez strony w ramach standardowo stosowanych przez powoda formularzy oraz ogólnych warunków umów, które pozwana zaakceptowała, nie mając wpływu i możliwości negocjowania jej szczegółowych

warunków. Powyższego dowodzi chociażby formularz informacyjny załączony do umowy, przewidujący w ramach wymaganych zabezpieczeń pożyczki m.in. obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia na życie (k. 65). Z treści umowy pożyczki wynika natomiast, że koszt tego ubezpieczenia wynosi 9.516 zł. Zdaniem Sądu, postanowienia umowy pożyczki w zakresie dotyczącym obowiązków i kosztów tego ubezpieczenia stanowią niedozwolone klauzule umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 kc. W myśl tego przepisu postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznaje się postanowienia wykorzystujące niewiedzę stron, naiwność, nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych standardów postępowania. Rażące naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacji, w której rażąco została naruszona równowaga interesów stron umowy, przez to że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę. Oznacza ono rażącą dysproporcję praw i obowiązków konsumenta na jego niekorzyść. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

W ocenie Sądu taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Bezpornie postanowienia umowy dotyczące kosztów i konieczności posiadania ubezpieczenia nie zostały indywidualnie uzgodnione z pozwaną, która nie miała wpływu na treść umowy. Pozwana mogła przystąpić do umowy w zaproponowanym jej kształcie bądź jej nie zawierać. Sąd nie miał również wątpliwości co do tego, że powyższe postanowienia umowy pozostają sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy pozwanej. W przekonaniu Sądu rację ma pozwana podnosząc, że ubezpieczenie umowy pożyczki na warunkach wynikających z przedmiotowej umowy jest de facto przerzuceniem ryzyka, ciężaru i kosztów prowadzenia działalności przez powoda na pozwaną. Trzeba zauważyć, że całkowita kwota pożyczki jaką faktycznie otrzymała pozwana wynosiła 6.000 zł. W tej sytuacji konieczność opłacenia ubezpieczenia w kwocie 9.516 zł pozostaje w rażącej dysproporcji z kwotą wypłaconej pożyczki. Jak słusznie dostrzegła pozwana obciążanie pożyczkobiorców kosztami składki ubezpieczeniowej w wysokości wyższej niż wypłacane im kwoty pożyczki jest działaniem nieuczciwym, nierzetelnym i sprzecznym z dobrymi obyczajami. W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że postanowienia umowy pożyczki obciążające pozwaną kosztami ubezpieczenia w wysokości 9.516 zł stanowią niedozwolone klauzule umowne, a zatem nie były dla niej wiążące. Analogicznie Sąd ocenił postanowienia umowy pożyczki dotyczące kosztów windykacji. W § 11 pkt. 2 b powód zastrzegł bowiem, że w razie wypowiedzenia umowy pożyczki pozwana zobowiązana będzie uiścić kwotę w wysokości do 20 % z pozostałej do zapłaty całkowitej kwoty tytułem kosztów windykacji. Zgodnie z wyliczeniem powoda koszty te wyniosły 3392,40 zł i zdaniem Sądu pozostają w rażącej dysproporcji do kwoty rzeczywiście wypłaconej pozwanej pożyczki (6.000 zł). Ponadto Sąd podzielił również stanowisko pozwanej, że powód nie wykazał w żaden sposób jakie konkretnie koszty windykacji poniósł.

Sąd nie zgodził się natomiast z zarzutami pozwanej co do zasadności żądania przez powoda zapłaty wynagrodzenia umownego w kwocie 1248 zł oraz opłaty przygotowawczej w wysokości 1092 zł. W ocenie Sądu pozwana nie zdołała wykazać, że zastrzeżenie i wysokość ww. opłat stanowią postanowienia sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes pozwanej. Porównanie wysokości uzyskanej przez pozwaną pożyczki i w/w opłaty przygotowawczej i wynagrodzenia umownego nie pozwala na uznanie znacznej dysproporcji tych świadczeń. Poza tym zauważyć należy, iż umowa zawarta pomiędzy stronami była obciążona znacznym ryzykiem związanym z możliwością braku spłaty pożyczki przez pozwaną, co miało miejsce w przedmiotowej sprawie. W tej sytuacji zrozumiała jest konieczność zabezpieczenia swych interesów przez powoda, choćby przez wprowadzenie tego typu opłat. Całkowite obciążenie ryzykiem związanym z zawieraniem umowy jedynie strony udzielającej pożyczkę jest, w ocenie Sądu, nieuzasadnione.

Zgodnie z przepisem art. 496 k.p.c., po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

W świetle powyższych okoliczności Sąd w punkcie I wyroku zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7.446 zł (8.340 zł czyli 6.000 zł +1248 zł+1092 zł pomniejszone o dokonaną przez pozwaną wpłatę w kwocie 894 zł), zaś w punkcie II wyroku oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Jeśli chodzi o początek daty płatności odsetek od zasądzonej kwoty, to stosownie do treści art. 481 § 1 k.c. wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, które jest wymagalne. Pozwana została wezwana do zapłaty pismem z 15 sierpnia 2016 r. W konsekwencji uznać należało, że roszczenie odsetek od dnia 15 września 2016 r. było uzasadnione i nie było kwestionowane przez pozwaną. Zgodnie z art. 5 i art. 48 punkt 2 ustawy z dnia 28.04.1936r. prawo wekslowe (t. jedn. Dz.U. z 2016r. poz. 160) winny zostać zasądzone odsetki ustawowe za opóźnienie, zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach Sąd orzekł w punkcie III na podstawie art. 100 kpc, zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty mogą być wzajemnie zniesione. Decyzja w tym przedmiocie winna być zawsze oparta na słuszności. W przedmiotowej sprawie strony poniosły zbliżone koszty (koszty zastępstwa procesowego, powód uiszczył opłatę sądową, pozwana została zwolniona od opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym). Powództwo zostało w znacznej części oddalone jednakże, w ocenie Sądu, obie strony postępowały w sposób nielojalny i nierzetelny podczas zawierania umowy pożyczki. Powód zastosował niedozwolone klauzule umowne, zaś pozwana zawarła umowę mając świadomość ewentualnych problemów ze spłatą pożyczki wynikających z jej sytuacji materialnej. Pozwana uiszczyła jedynie trzy raty na łączną kwotę 894 zł, co przy wypłaconej jej kwocie 6.000 zł stanowi bardzo małą część należności. Biorąc pod uwagę powyższe zasady słuszności wskazują na konieczność wzajemnego zniesienia kosztów między stronami.